

chybnostech platí původní tak, jako by vůbec nebyla bývala odvolána.

Nový zákon o testamentech obsahuje dále ustanovení o úschově a publikaci: určuje příslušnost úředních soudů (Amtsgerichte). Pozn.: Jest míti na paměti, že u převzaté poslední vůle od říšského Němce je podle anal. vlád. nař. z 9. dubna 1926, č. 50 Sb. z. a n., třeba oznámiti místně příslušnému německému úřednímu soudu.) Ustanovuje se, že i každý, kdo má pořízení pro případ smrti ve své úschově, byť i neúřední, je povinnen předložiti jej k publikaci pozůstalostnímu soudu, jakmile se dozví o úmrtí; trestní neb jiné sankce však není! Konečně je vylíčen způsob publikace, koho jest o ní vyrozuměti, kdo má právo nahlédnouti.

Neplatnost poslední vůle může býti dána:

1. porušením kogentního předpisu zákonného (povinný díl),

2. pokud hrubě porušuje zdravé národní cítění tím, že nezachovává zásady, jež má odpovědný zůstavitel k rodině i národu zachovávat.

Několik zajímavých rozhodnutí.

Vybral z Bohuslavovy sbírky nálezů nejvyššího správního soudu se svolením JUDr. V. Tomsy, právníckého vydavatelství v Praze — JUDr. Josef Možuta.

Judikatura.

Rozhodnutí nejvyššího správního soudu v Praze.
(Věci finanční.)

(R. 1939.)

9397.

Daň dědická. — Poplatek soudní: I. I když jest v odevzdací listině uvedeno, že se pozůstalost odevzdává na základě dědické dohody, jsou finanční úřady oprávněny zkoumati, zda konkrétně šlo o dědickou dohodu podle ustanovení § 14 nař. č. 278/15 ř. z. ve znění zák. č. 337/21 Sb.-II. Smír, uzavřený v pozůstalostním řízení před notářem jako soudním komisařem, nemá povahu smíru soudního.

Daň darovací: Zřízení věna podle §§ 1218 a násl. o. z. o. je v zásadě podrobeno dani darovací, i když bylo zřízeno rodiči dceří, a přesto, že podle uvedených norem má dcera u příležitosti svého provdání vůči rodičům ze zákona nárok na zřízení věna; nerozhoduje, že ve zřízení věna, jehož účelem je ulehčení nákladů manželských (§ 1218 o. z. o.) — k nimž náleží i zaopatření manželky manželem (§ 91 o. z. o.) — jakož i zaopatření osoby, které se věno zřizuje.

Podle § 30, odst. 1 cís. nař. č. 278/1915 ř. z. ve znění § 1, lit. b) zák. č. 337/1921 Sb. podléhají dani darovací v zásadě úplné nebo částečně bezúplatná nabytí majetkových práv. Podle dalšího ustanovení této normy nepodléhá darovací dani plnění na základě zákonné povinnosti, avšak bez újmy ustanovení § 31, č. 1 cit. zákona. Podle tohoto předpisu podléhá dani darovací mimo jiné obzvláště zřízení věna nebo vybavy osobami k tomu povinnými podle občanských zákonů.

9467.

Daň darovací: Zřídí-li manžel manželce pro případ svého předemřetí na dobu jejího dalšího života bezúplatně služebnost bytu a výměnek, nejde o plnění zákonné povinnosti alimentární manžela vůči manželce podle § 91 o. z. o., je proto předpis daně darovací podle § 30, odst. 1 cís. nař. 278/1915 ř. z. ve znění § 1, písm. b) zák. č. 337/1921 Sb. odůvodněn.

9449.

Daň dědická: I. Ustanovení §§ 22 a násl. nař. č. 397/1915 ř. z., jednající o usnadnění důkazu pozůstalostních srážkových položek, jsou k předpisu § 21, odst. 1 cit. nař. v poměru výjimky k pravidlu a nutno je vykládati přísně. II. Palmární pohledávky advokátů vůči zůstaviteli nelze prokazovati podle § 23 nař. č. 397/1915 ř. z.

9505.

Daň z obratu: Úplaty, došlé notáři na pohledávky, pocházející z výkonu notářství v dřívějším jeho působišti, podléhají dani z obratu.

Stížnost hájí stanovisko, uplatňované v odvolání, zejména tvrdí výslovně, že výdělečný podnik st-le, notářství ve S., zanikl dnem 30. září 1935, tím zanikla daňová povinnost st-le platiti daň z obratu z úplat, které st-le došly až po zániku podniku, t. j. po 30. září 1935. Stížnost vrcholí v tvrzení, že daňová povinnost při dani z obratu předpokládá, že podnikatel dostane za svůj úkon úplatu ještě v době provozu podniku, čili během své činnosti.

Avšak tento právní názor nejen že nemá opory v zákoně, nýbrž přímo vyvrácen jest ustanovením § 17, odst. 2. zák. o d. z obr., které zní: „Zruší-li se podnik v daňovém období, podá se přiznání (k dani z obratu) do 4 neděl po jeho zrušení. Úplaty později přijaté se přihlásí do 4 neděl po zaplacení.

Zákon tu stanoví tedy výslovně, že úplaty za výkony, provedené podnikem během jeho trvání a došlé oprávněnému po zrušení podniku, jest on povinen přihlásiti po jich zaplacení k dani z obratu, tedy za účelem zdanění jich dani obratovou. Z toho plyne, že úplaty takové podléhají dani z obratu přesto, že podnik byl zrušen, a bez ohledu na to, že příjemce úplat těch v důsledku zrušení podniku snad přestal býti podnikatelem.

9491.

Daň rentová: Pro otázku, nepřesahují-li výměnkářské dávky v konkrétním případě míru v místě obvyklou (§ 174, č. 13 zák. o př. d.), je rozhodnou skutečnost, zda výměnkářské dávky nejsou poměrně vyšší, než je v místě obvyklá míra takovýchto dávek, poskytovaných v selských statecích, ve srovnání s velikostí a bonitou statku, z něhož jsou výměnkářské dávky v konkrétním případě plněny.

Podle ustanovení § 174, č. 13 zák. o př. d., jsou od rentové daně osvobozeny výměnkářské dávky a výměnky, které si vymínili zemědělci při postupu zemědělského majetku od přejimatelů, pokud se dávky a výměnky platí převážně z výtěžku postoupeného

zemědělského majetku a nepřesahují míry v místě obvyklé a pokud příjemci jsou se svojí výživou na dotčené požitky převážně odkázáni (selské výměnky).

Intencí tohoto předpisu je zamezení, aby daní rentovou a přírážkami k ní nebyly zatíženy a tak ztenčovány požitky, plynoucí z titulu výměnku příjemcům na ně svou výživou převážně odkázaným, pokud jsou poskytovány převážně z výtěžku postoupeného zemědělského majetku a v rozsahu, nepřesahujícím míru v místě obvyklou. Z doložky „selské výměnky“ jde najevo, že zákon tu má na mysli takovou míru výměnkářských dávek, jaké jsou podle místních zvyklostí poskytovány výměnkářům v selských usedlostech, t. j. v rolnických podnicích střední velikosti. Výměnkářské požitky, tuto míru překračující, zákon od rentové daně neosvobozuje zřejmě proto, že u takovýchto vyšších požitků není již odůvodněna snaha, aby z důvodů sociálních nebyl ztenčován pramen výživy, na nějž je výměnkář převážně odkázán. Poněvadž slovem „selský“ statek není označován rolnický podnik o ciferně pevné výměře vzdělávaných pozemků, nýbrž může tato výměra v hranicích mezi výměrou pozemků, jaká se vzdělává v podniku malorolnickém, na straně jedné a výměrou půdy, při níž zemědělský podnik nabývá na straně druhé již charakteru statku velkého, podle místních poměrů značně kolísati, není ovšem ani míra výměnku, spadajícího ještě pod ustanovení § 174, č. 13 zák. o př. d., ve všech případech veličinou pevnou, nýbrž může býti rozdílná podle velikosti postoupeného selského statku, z něhož je výměnek plněn. Dlužno proto při posuzování otázky, nepřesahuje-li výměnek míru v místě obvyklou, přihlídnouti k velikosti statku, na němž výměnek vázne. Srovnáním s mírou výměnků, poskytovaných obvykle v jiných místních selských statcích, jest určití, nepřesahuje-li selský výměnek, o jehož osvobození od rentové daně jde, poměrně ve srovnání velikosti statku, z něhož je plněn, s velikostí jiných výměnkem zatížených místních statků onu v místě obvyklou míru selského výměnku. Výměnkům, této objektivní míře odpovídajícím nebo jí nedosahujícím, přísluší za splnění ostatních předepsaných náležitostí daňové osvobození podle § 174, č. 13. zák. o př. d., i když je míra takového výměnku, hledíc k velikosti výměnkem zatíženého statku, poměrně vyšší, než by při rolnických usedlostech stejné velikosti a bonity byla míra výměnku v místě obvyklá.

Podle hořejších vývodů je však podle § 174, č. 13. cit. zák. pro zjištění, nepřesahuje-li výměnkářské dávky v konkrétním případě míru v místě obvyklou, rozhodnou skutečnost, zda tyto výměnkářské dávky nejsou poměrně vyšší, než je v místě obvyklá míra výměnkářských dávek, poskytovaných v selských statcích, ve srovnání s velikostí a bonitou statku, z něhož jsou výměnkářské dávky v konkrétním případě plněny. Nestačí tedy pouhý důkaz, že se v obci, kde leží výměnkem zatížený statek, ani v blízkém okolí výměnek v takové výši, jaká je u st-le, vůbec neposkytuje, ani neposkytoval, nýbrž je nutno zkoumati, zda výměnek st-lův nepřesahuje v místě obvyklou míru výměnků srovnáním poměrně výše výměnku st-lova s obvyklou výší výměnků, naskytujících se v obci V. nebo v tamním blízkém, event.

i širším okolí u selských statků stejné nebo poměrné velikosti a bonity jako je statek, z něhož je vybýváno výměnek st-lův.

9502.

Poplatek listinný — z obchodní korespondence. Osvobození: Podmínečné osvobození od poplatků podle § 9, zák. č. 20/1864 nepřislouží obchodní korespondenci, která je spolupodepsána manželkou živnostníka neživnostnicí, třeba tato byla na podniku manželově kapitálově nebo činností zúčastněna.

9566.

Dědické dávky: Nárok státu na převodní poplatek z pozůstalostního majetku je založen již dědickým nápadem, nikoliv teprve skutečným přechodem majetkových součástí na dědice odevzdáním pozůstalosti a není tudíž ke vzniku povinnosti zaplatiti nemovitostní poplatek třeba knihovního převodu pozůstalostních nemovitostí na dědice, jemuž napadly. — II. Potvrzení poručenského neb opatrovnického soudu, že vyšetřil a uznal existenci a výši pohledávky vůči pozůstalosti uplatňované (§ 21, odst. 1, č. 7 min. nař. č. 397/1915 ř. z.), nepodléhá přezkoumání finančních úřadů co do věcné správnosti.

Praví-li § 21 cit. min. nař., že za věrohodný průkaz dluhů a břemen slouží potvrzení poručenského neb opatrovnického soudu, že vyšetřil a uznal existenci a výši pohledávky vůči pozůstalosti uplatněné, pak tím stanoví, že finanční úřad jest obsahem zmíněného potvrzení v otázce existence a výše pohledávky vázán, čili že není oprávněn tuto otázku samostatně zkoumati. Jestliže tudíž žal. úřad nepovažoval předložené potvrzení poručenského soudu z 5. června 1936 z toho důvodu za věrohodný průkaz pohledávky M. B. v částce 450.000 K, poněvadž je nepokládal za věcně správné, pak jeho stanovisko odporuje předpisu § 21 min. nař. č. 397/1915 ř. z.

Bylo proto nař. rozhodnutí, pokud neuznalo pohledávku M. B. v částce 450.000 K za srážkovou položku, zrušiti podle § 7 zák. o nss. č. 164/1937 Šb., aniž bylo třeba obíratí se dalšími vývody stížnosti.

(Pokračování.)

ZE DNE

Předkládání arijských dokladů, resp. prohlášení při návrzích za zápisy ve veřejných knihách na základě listin, platně zřízených do 15. března 1939. Na dotaz, který notářská komora v Praze učinila v tomto směru, došel výnos ministerstva spravedlnosti z 28. května 1940, čís. 22.952/40-11, tohoto znění:

Podle § 12, odst. 2 nařízení o židovském majetku ze dne 21. června 1939 mají předpisy §§ 1, 2 a 4 zpětnou účinnost ode dne 15. března 1939. Protože § 4 cit. nařízení zakazuje židům, židovským podnikům a židovským osobním sdružením nabývatí nemovitostí a práv na nemovitostech, nemohou jmenované židovské subjekty od 15. března 1939 nabýti nemovitostí a práv na nemovitostech v případech, kdy pro nabýti příslušného práva má knihovní zápis význam konstitutivní, ani tehdy, když by se knihovní žádost, podaná po 15. březnu 1939, opírala o právní dispoice z doby před tímto dnem. Vzhledem k tomu třeba uznati, že knihovní praxe,